

Valnämnden

Nämnd

Datum

Svar på remiss SOU 2021:96 Säkerhet och tillgänglighet vid val

Förslag till beslut

Förslaget till svar på remiss antas och överlämnas till justitiedepartementet.

Sammanfattning av ärendet

Justitiedepartementet har lämnat betänkandet "Säkerhet och tillgänglighet vid val (Ju2022/00209)" på remiss och Borlänge kommun är en av remissinstanserna. Ärendet har av kommunstyrelsen remitterats till valnämnden för yttrande. I promemorian föreslås rad åtgärder för att stärka säkerheten kring valet samt för att öka tillgängligheten.

Borlänge kommun ställer sig positiva till samtliga de förändringar som föreslås i promemorian.

Förslag för att förbättra säkerheten

Valmyndigheten ska samordna valadministrationens säkerhetsfrågor

Förslaget är att valmyndigheten får ett övergripande samordningsansvar för säkerhetsarbetet i samband med valet. I samband med det nya samordningsansvaret föreslås även ett nytt kapitel i vallagen som reglerar hur myndigheter ska samverka kring valsäkerhetsarbetet.

Valmyndigheten ska ta fram rutiner för att rapportera incidenter

Alla som ingår i valadministrationen behöver rapportera om det händer en incident vid ett val. En incident är en händelse som bryter mot reglerna för hur vi genomför våra val. I dagsläget finns inte någon regel som säger att en incident måste rapporteras. Detta ändras dock i det nya förslaget som inför ett krav på att rapportera in incidenter till valmyndigheten.

Tydligare regler när väljare skickar in ett överklagande

Förslaget innebär att det regelverk som gäller vid överklagande av val ska förtydligas. Tydligare information för väljaren om hur man överklagar. Krav på att väljaren uppger sitt personnummer samt kontaktuppgifter vid en anmälan så att valprövningsnämnden kan komma i kontakt med dem för att få förtydligande information.

Särskilda regler för valobservatörer

Idag saknas det regler för valobservatörer i vallagen. Förslaget innebär att vallagen kompletteras med särskilda regler för valobservatörer. Valmyndigheten ska även ge valobservatörerna särskilt tillstånd att observera svenska val.

Förslag för att öka tillgängligheten**Det ska bli tydligare regler om tillgänglighet**

Förslag om att regler i vallagen som handlar om tillgänglighet ska bli tydligare. Reglerna ska gälla för tillgängligheten i vallokaler, vid röstningen och vid information om valet.

Valmyndigheten ska samla ihop regler och rekommendationer

Regler kring tillgänglighet är idag utspridda över flera olika lagstiftningar. Detta innebär svårigheter för exempelvis kommunerna att hitta alla information. Förslaget innebär att Valmyndigheten ska samla ihop samtliga regler och rekommendationer på ett och samma ställe.

Ge fler personer rätt till ambulerande röstmottagare

När en väljare inte har möjlighet att ta sig till en vallokal för att rösta ska kommunen anordna sk. ambulerande röstmottagning. Regelverket gäller för personer som är sjuka, gamla eller som har en funktionsnedsättning.

Förslaget är att fler personer ska kunna be om ambulerande röstmottagning. Exempelvis personer som sitter i polisarrest, personer på särskilt ungdomshem, befinner sig på LVM-hem och personer som får sin post av lantbrevbärare,

Valmyndigheten ska ge mer information till väljarna

Förslag om att röstkortet kompletteras med ytterligare information. På varje röstkort ska det finnas information om att väljarna kan kontakta kommunen om vallokalers tillgänglighet samt information om när och hur man kan be om ambulerande röstmottagare.

Ge mer information till gode män och förvaltare

Valmyndigheten föreslås få i uppdrag att särskilt informera gode män och förvaltare om deras uppgifter vid val.

Ta fram hjälpmedel för väljare med synnedsättning

Att väljare med en synskadade inte alltid har möjlighet att hålla sin röst hemlig då de ibland har behov av hjälp bakom skärmen är ett problem. För att råda bot på detta föreslås att varje kommun ska erbjuda hjälpmedel som förstorar texten på valsedeln samt hjälpmedel som ger bättre belysning när väljarna röstar.

Valsedlar med punktskrift

För att säkerställa att valhemligheten bevaras för väljare som använder valsedlar med punktskrift så föreslås att dessa sedlar inte ska räknas i vallokalen utan istället räknas vid den slutliga röstningen hos länsstyrelsen.

Väljare som bor i ett annat land

Utredningen föreslår att valmyndigheten ska ge mer information till utlandssvenskar om hur de ska rösta. Skatteverket ska informera utlandssvenskar att de tagit emot deras anmälan till röstlängden och en anmälan från en utlandssvensk om ny adress i utlandet ska också räknas som en anmälan till röstlängden.

Det föreslås även att utlandssvenskar som inte finns med i röstlängden ska kunna rösta i Sverige. Den rösten blir i sådana fall både en röst i valet och en anmälan till röstlängden.

Digitala röstkort

Väljare som har en digital brevlåda ska kunna få sitt röstkort digitalt. Fördelen med detta är att dessa väljare får sina röstkort och information snabbare. Röstkorten når fler utlandssvenskar då deras adresser i utlandet ofta är felaktig till följd av uppdaterade register.

Andra förslag**Val vid extraordinära händelser**

Utredningen föreslår att regeringen ger ett uppdrag till någon att göra en utredning för att ta reda på vilka regler som behövs om en extraordinär händelse skulle hända när det är val.

Exempel på extraordinära händelser kan vara: Stora olyckor, extremt väder, pandemier eller terrorangrepp.

Ikraftträdande

I promemorian förslås lagändringarna träda i kraft den till EU-valet 2024. Det innebär att förslaget inte kommer att påverka RKL-valet 2022.

Konsekvenser för kommunens ekonomi

De föreslagna förändringarna innebär en viss kostnadsökning vid val. I förslaget ligger dock också förslag om ökat statligt anslag för att täcka kostnadsökningen, varför beslutet inte bedöms få några ekonomiska konsekvenser för Borlänge kommun.

Borlänge kommuns yttrande över förslagen för att förbättra säkerheten och öka tillgängligheten

Borlänge kommun ställer sig positiva till samtliga de förslag som utredningen presenterar. Särskilt positivt är förslaget om att valmyndigheten får ett samordningsansvar för säkerhetsarbetet då det idag kan te sig rörigt då flera olika myndigheter delar på ansvaret för att valen är säkra.

Vad gäller ikraftträdandet så anser Borlänge kommun att det föreslagna ikraftträdandet är rimligt och att det är fullt möjligt för kommunen att hinna göra de anpassningar som behöver ske till valet EU-valet 2024.

Fredrik Holm
Verksamhetschef

Anna Andersson
Sektorchef

Bilagor

--

Beslutet skickas till

Valnämnden
Valkansliet
Justitiedepartementet (mailas till ju.remissvar@regeringskansliet.se)